

LOVÉTEI KIÁLTÓ

XI. évfolyam, 2. szám

Ára : 1 lej

2010. FEBRUÁR

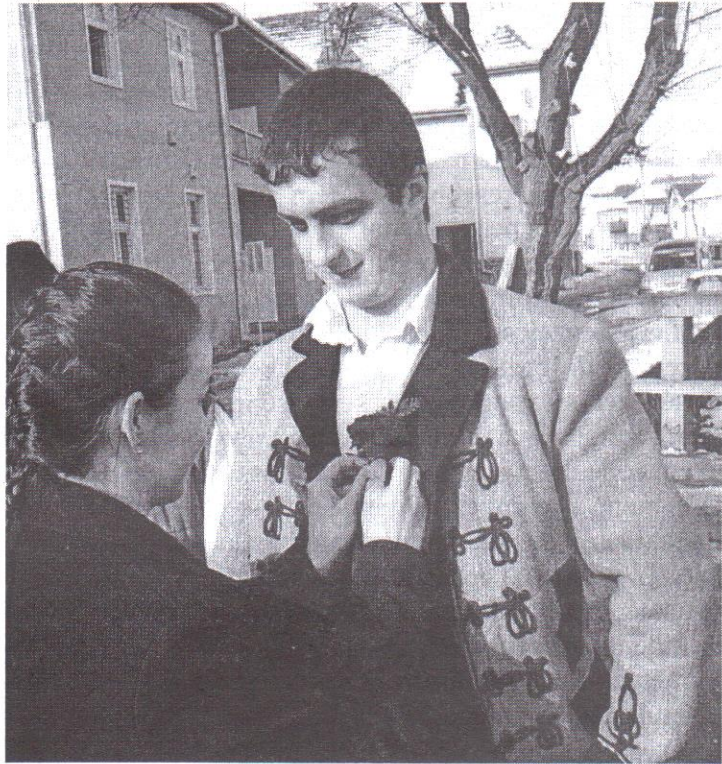
Lövétei Lázár László Tíz parancsolat

Töredék

III

Szenteld meg minden napodat.
Ha hétfő van, vagy keddre kelve
te lennél az egyedüli,
akinek semmihez sincs kedve,
akkor se félj: minden sovány,
kibőjtölt percre, napra, évre
következik egy új, kövér,
s ha nem - hát nem: te hazaérve
tegyél mindenre: rákra, vére;
nyugtával dicsérd a napot,
kotorj elő egy tiszta inget,
s ha fölriadnál éjszaka,
ne várj üdvözítő igéket,
mert bizony mondom: balga mind,
ki így él, sötétben betűzve -
akkor inkább a közhelyek,
s hogy bárcsak az hozhatna tűzbe,
hogy már egy új nap fénye tűz be...

2004. július 17.

Éljünk előítéletek nélkül

Mindenki él vele, ha nem is éppen emberekkel kapcsolatosan. Előítéletnek nevezik. Hogy mit takar ez a fogalom? Ritkán pozitív, azaz jó gondolatokat. Elsősorban más személyekkel vagy csoportokkal szembeni elfogultságot, nyíltan felvállalt vagy rejtett ellenségeskedést. Lövétén pletykának hívják. Vannak ilyen, meg olyan pletykák. Kevésbé jók, s többnyire rosszindulatúak. Sajnos. Az utóbbiak sokat ártnak közösségünknek és szemben állnak az együvé tartozás eszményével.

Álljon az ember a Piachídon, vagy üljön a kocsmában vagy akárhol egy társaságban, nem kell sokáig várakoznia, hogy felhangozzon az ismerős mondat: "Hallottátok-e, hogy ez meg ez, s így meg így...".

És akkor következik egy történet, amely nem arról szól, hogy ki milyen ügyes, vagy ki milyen jót cselekedett, hanem többnyire rosszálló, lebecsmérlő, vagy ellenséges hangnemben előadott történet erről vagy arról az emberről. Vagy valamilyen eseményről, történésről, amely itt zajlott le a községünkben.

Bál, bál, maszkabál...

Az óvodás gyermek már csak olyan, hogy egyik maszkabáltól a másikig készülődik a következőre. A maszkabál másnapján már tudni véli, minek fog öltözni jövőre. Szeretnek a gyermekek más bőrébe bújni, más-más szerepeket kapni. Így volt ez az idén is. Alig várták, számolták, hányat kell még aludni, míg eljön a maszkabál napja. Fel is öltözött a gyermekek zöme valamilyen jelmezbe, egyik ötletesebb volt, mint a másik. Felsorolhatatlan, mi mindennek szoktak felöltözni az óvodások, de az évek hosszú során azt tapasztaltam, hogy csúnya arcú maszkot nem szeretnek magukra venni, és ha akad mégis köztük, aki felveszi, a többiek félnek tőle.

Az ideai maszkabál abban különbözött az eddigiektől, hogy a szülők jóvoltából minden csoportnak volt sütve egy jó adag pánkó, és ha szomjasak voltak, ihattak a teából, amennyi csak jólesett nekik. Köszönet a szülők hozzáállásáért!

Indulóban egy vidéki gazdasági fejlesztés program avagy a HOMORÓD-RIKA-KÜKÜLLŐ LEADER térség rövid bemutatása

Sokat hallani manapság az úgynevezett LEADER programról, hát mi is tulajdonképpen ez a program? Íme, próbálom most bemutatni az Európai Unió egyik legsikeresebb vidékfejlesztési programját, a LEADER-t, valamint a programban részt vevő HOMORÓD-RIKA-KÜKÜLLŐ LEADER térséget. Mi is a LEADER?

Egy francia mozaikszó rövidítése: Liasion Entre Actions pour le Development de l'Economie Rurale, melynek jelentése magyarul: Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében. Mint már említettem, a LEADER program az Európai Unió egyik legsikeresebb közösségi programja. Az Európai Unió felismerte a fenntartható helyi fejlődés jelentőségét, fontosságát, ezáltal figyelembe véve a vidéki térségek környezeti, gazdasági, szociális és kulturális jellegzetességeit is. Új és újszerű fejlesztési módszerek kidolgozására került sor, bevonva a helyi közösségeket is a megoldások keresésébe. Így született meg az Európai Unió LEADER programja. A program célja, hogy segítse és támogassa a helyieket abban, hogy a környezetükben rejlő lehetőségeket felfedezzék, és azokat fenntartható módon felhasználják. A program keretein belül integrált, magas színvonalú, eredeti vidékfejlesztési stratégiák születtek a különböző területeken:

- természeti és kulturális örökség védelme
- a helyi gazdaság megerősítése
- a közösségek önszerveződésének javítása
- az együttműködés ösztönzése

Mi a LEADER lényege?

A program újszerűsége abban áll, hogy a térség fejlesztési stratégiáját az önkormányzatokból, a térség vállalkozóiból és civil szerveződéseiből megalakult Helyi Vidékfejlesztési Munkacsoport, a helyiek aktív bevonásával állítja össze. Az elkészült stratégia alapján a döntéshozó egy keretösszeget határoz meg a munkacsoport számára, melyet helyi pályázat útján kell a végső kedvezményezettek számára biztosítani, az elfogadott program megvalósítása érdekében.

A legfontosabb jellemző, hogy az alulról jövő kezdeményezéseket támogatja a program. Ennek az az előnye, hogy a projektek a helyi lakosok tudásán és helyismeretén alapulnak, ebből következően a saját igényeiknek és a táj adottságainak megfelelő ötletek valósulhatnak meg.

A másik fontos jellemző az összefogás. A LEADER program a térségben élő emberek kreativitására, leleményességére, ötletességére alapoz és ösztönzi a helyi intézmények, civil szervezetek, valamint vállalkozások összefogását és együttes munkájukat a térség fejlesztése érdekében.

A HOMORÓD-RIKA-KÜKÜLLŐ LEADER térség a Homoród menti és a Keresztúr környéki települések önkormányzatai, civil szervezetei és vállalkozói társulásával 2009 őszén jött létre, pontosan azok az elvek és jellemzők alapján, melyeket az előbbiekben felsoroltam. Ez a LEADER térség 1.372,63 km² területen fekszik, összlakossága 44.807 fő, és 17 önkormányzat részéről 96 települést foglal magába. A Helyi Kezdeményező Csoport összetétele a következő: 17 önkormányzat, amelyből 1 város (Szentgyháza), 16 község (Kápolnásfalva, Lövete, Homoródalmás, Oklánd, Homoródszentmárton, Máréfalva, Felsőboldogfalva, Bögöz, Galambfalva, Kányád, Székelyderzs, Siménfalva, Etéd, Szentábrahám, Újszékely, Románandrásfalva), továbbá 22 vállalkozás, 32 civil szervezet, amelyekben jelen vannak úgy közbirtokosságok, mint meghatározó ifjúsági-, kulturális-, környezetvédelmi-, szociális-, sport- és szakmai egyesületek. Az elviekben megegyezett társulás után a közeljövőben (a tervek szerint folyó év április végéig) sor kerül a jogi eljárásokra is.

Bízom benne, hogy a LEADER program hozzájárul ahhoz, hogy a HOMORÓD-RIKA-KÜKÜLLŐ LEADER térség fejlesztése valóban eredményes legyen, és a térségben élők életminőségének javulását vonja maga után.

Lázár Zoltán, polgármester

Néhány mondatban legelőtestek leosztásáról

Február 22-én a közbirtokosság vezetősége, a legelőbizottság, a cimboraságok képviselői valamint néhány állattartó gazda a legelők leosztásáról tanácskoztak a 2010-es legeltetési szezonra. A szarvasmarha-csordák maradnak az eddigi években megszokott, számukra meghatározott legelőtesteken, a kinnháló csorda a kőgyakrai legelőtestre megy. A juhállomány növekedésére való tekintettel, a legeltetés megszervezése érdekében, a cimboraságok közt a következőképpen oszlanak meg a legelőtestek:

Vargyasláza felső fele: Demeter Albert cimborasága
Vargyasláza alsó fele: György László cimborasága
Karulyosi legelő: Gábos Árpád és Golicza Vencel cimborasága
Mocsármező legelőtest: Márton Sándor cimborasága
Cintus-karély, Orotás: Mihály Lajos kecskecsordája
A gyűléshatározat alapján cimboraságok közt az elkövetkezőkben háromévenként cserélik a legelőtesteket. A legelőhatárokat március folyamán jelölik ki.

Lázár Jolán

Kérdőjelek

A keresztény, katolikus felebaráti segítőkészségünket, szeretetünket használják ki azok a más megyéből gyakori rendszerességgel falunkba látogató egyének, emberek, akik mozgássérült, beteg, esetleg műtetre váró gyerekek részére gyűjtenek adományokat. Magával a gesztussal nincs is semmi baj, sőt nagyon is emberséges cselekedet, de mégis egy rakás kérdőjel merül fel, amire jó lenne választ kapni, biztosan tudni mielőtt önzetlenül segíteni akarnánk:

- Miért mindig csak abban a néhány településben járnak gyűjtögetni ezek a "jóakarók"? A származásuk helyén, azok körüli szomszéd településeken vagy a saját megyéjükben miért nem adományoznak az ottani emberek, hisz elméletileg ők még jobban kellene ismerjék az érintett beteg gyereket?

- Miért kellene elhinni a magyar nyelvet alig vagy egyáltalán nem beszélő egyéneknek, hogy egy más megyében élő magyar gyerek segítségére kell sietniük, aki kézzel, lábbal magyarázza, hogy milyen fontos az a karitatív cselekedet, amit ő csinál?

- A hitelesség érdekében a polgármesteri hivatalnál lepecsételtetett menetleveleket lobogtatják az egyszerű emberek előtt, holott az a menetlevél csak arra szolgál, hogy el tudják számolni a kiszállásukat, az autófutást, benzinfogyasztást. De egyáltalán nem igazolja, hogy az illető településen adományokat gyűjtögethetnek.

- A kitöltött nyugta is lehet szemfényvesztés, hisz olyant bármelyik nyomtatványos üzletben lehet vásárolni. A pecsétről nem is beszélve. Az igazolványok elkészítése már gyerekjáték a mai fejlett technika vívmányaival.

Ezek a kérdőjelek nem azt jelentik, hogy átverésnek voltunk az áldozatai, de sosem lehet tudni. Sajnos volt már rá példa itt a faluban is, amikor tömegesen átverték az embereket, szebbnél szebb ígéretekkel. Hasonlók esetek sokaságát látni a tv-ben, interneten,

amint az egyszerű emberek mesélik, hogyan verték át őket. A jelenlegi nehéz gazdasági helyzet, a magas munkanélküliség várhatóan a hasonló és ötletesebbnél ötletesebb bűnözési formák növekedését is eredményezheti.

Nem szeretném, ha ez az írás az ilyen fajta adakozásról való lebeszélésnek tünne, de mégis érdemes meggondolni, megnézni, hogy kinek adunk, adományozunk. Adakozni nemes célra, segíteni embertársainkat az nagyon is jó dolog. Viszont meg vagyok győződve, hogy községünkben is van több mint 30-40 mozgássérült, esetleg műtetre váró vagy műtét után lábadozó gyerek, fiatal vagy felnőtt, akiknek szintén mentőöv lehetne egy kis adomány. S akkor még nem említettem a számos nehéz helyzetben élő családot... Ha pedig hivatalos formában szeretné az adományát eljuttatni a rászorulóknak, akkor arra is van megoldás itt, helyben, különböző alapítványokon keresztül.

Jobb odafigyelés nem csak ezekre a nyakkendős fiatalemberekre szükséges, hanem általában minden "házagolóra", aki belép a kapunkon, ajtónkon: pl. a vas- és akkumulátor-gyűjtők vagy a perzsaszőnyeg, kosár, seprű esetleg barkács gép árusokkal.

Lövéte Község Helyi Tanácsa ettől a meggondolástól is vezényelve döntött úgy, hogy a községben nincs engedélyezve a házról-házra való áruvásárlás. A megakadályozás kivitelezése már sokkal nehezebb, főleg, ha ez házról-házra való kéregetéssé alakul át. Megszüntetni valószínű, hogy nem is lehet teljes mértékben, de ha van összhang a lakosság és az illetékes szervek között, akkor nagymértékben lecsökkenthető ez a jelenség, nem ismétlődnek meg azok a kellemetlen dolgok, amiknek következtében bizalmatlanok lettünk, és kérdőjelek sokaságára akarunk választ kapni, hogy megnyugtassuk saját magunkat.

Györgylőrincz Ernő

Bál, bál, maszkabál... *folytatás az 1. oldalról*

Az ajándékokat, amit kaptak - a maszkba való beöltözéstől függetlenül -, a Lövétei Közbirtokosság támogatásával vásároltuk. Köszönet érte!

Hogy miért fullad mindig az óvodás maszkabál futkorászásba? Erre csak annak egyszerű a válasz, aki tanulmányozza a gyermekpszichológiát: mert a gyermek hamar megunja az egyhangú tevékenységet. Eből persze kivétel a szaladgálás. Hogy miért tud annyit szaladni? Ez egy külön cikket érdemelne, most elégedjünk meg annyival, hogy igénye van rá pszichés fejlődéséhez, mint ahogy a hangoskodása, kiabálása is ezzel magyarázható.

Sikeres maszkabált tudhatunk tehát magunk mögött, csak azt kívánhatom, hogy ugyanilyen jó, vagy még jobbak legyenek a jövőben is!

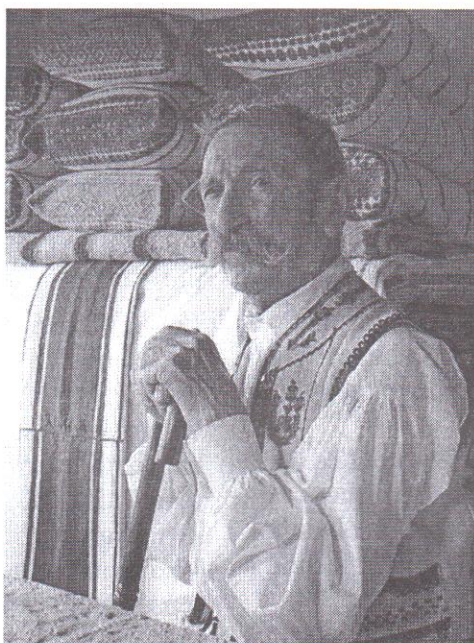
Ladó Herta, óvónő

Az hosszú élet vándora megpihent

Amikor Sorbán István bácsi 97 évesen visszaadta lelkét Teremtőjének, elgondolkodtam, vajon illő-e, hogy halála után írjak róla. Aztán másoktól is érdeklődve az volt a vélemény, hogy a falunk legidősebb emberére tisztelettel emlékezni egy pár sorban helyén való.

Én személyesen István bácsit 2000 körül ismertem meg, amikor már 90. életéve körül járt. Aztán egyre többet találkoztam vele, sok mindent elmesélt magáról és családjáról. Mindig csodáltam, szinte hihetetlen volt, hogy 90 év után is pontosan emlékezett mindenre év, hónap, nap szerint. 2004-ben, 91 évesen egymás után énekelte a többszakaszos énekeket gondolkodás nélkül. Főleg a betyárnótákat szerette. Amikor gyermekkoráról érdeklődtem, azt felelte, hogy egyedül a születése történt rendesen, azután jöttek a bajok, megpróbáltatások. Egy éves volt amikor édesapja elment az I. világháborúba, és ugyanúgy mint más családoknál, náluk is a legkeservebb az éhség volt abban az időben. Felnőttkoráról viszont azt vallotta, hogy a nyomorúság megedzette, ezért bírta a sok sanyargatást. Sok mindent mesélt a háborúról, nagyon sokat tanult a csendőriszkolában, de nekünk az a jóságos, bajszos István bácsi maradt meg, akit nap mint nap láttunk érkezni a malom felől kánkós pálcával és egy szatyorral, az az ember, aki mindenkinek köszönt szóban és egy kalapemeléssel, egy-

fotó: Ádám Gyula

szóval mindenkivel megszerettette magát. Amikor kérdeztem: *Hogy van, István bácsi?* mindig azt felelte: *Hála Istennek, egészségben szenvedek!* Egy alkalommal láttam kijönni az egészségügyi rendelő kapuján, és kérdésemre, hogy beteg-e, azt felelte: *Dehogy vagyok beteg, csak meglátogattam az egészségügyieket, hogy tudják, én is vagyok!*

István bácsi példát adott embertársai iránti tiszteletből, de nem felejtette el Teremtőjét, aki az életet adta számára. Amíg tehetette, mindig ott volt Isten templomában, akár hó vagy fagy volt, felcsatolta a vasmacskát a bakancsára és csak a sekrestyében vette le, példát adva, hogy ha van akarat, bármilyen időben el lehet men-

ni a templomba. Sokszor emlegette, hogy nem szabad félni semmitől, tűztől, víztől -lehet óvakodni-, de nem szabad mindent tragikusan venni, a sors mindig elrendezi a magáét, úgy, ahogyan elrendelte a jó Isten.

1913. augusztus 29. - 2010. január 26. ... milyen hosszú idő! Kilencvenhét év alatt mennyi öröm, megpróbáltatás érte, elköltözése Teremtőjéhez bennünk is űrt hagyott maga után. Kérjük a jó Istent, hogy a hosszú élet vándorát részesítse az örök boldogság jutalmában!

István bácsi, nyugodjék békében!

Lázár Béla

Még csak rám se nézett...

Hirtelen ébredtem. 4: 45 -t mutatott az óra. Könnyűnek éreztem magam, friss mosollyal nyugtáztam, hogy ezen a reggelen nem kell megvívnom a fáradsággal, bárgyúsággal. Elég erős voltam ahhoz, hogy vígan nézzek szemébe az érkező napnak.

Már a reggeli tornám gondolata is jóleső érzéssel töltött el, főleg ha Vivaldi hárfáját képzeltem aláfestésnek.

Villámcsapásként sújtott le rám a valóság. Ma február másodika. Anyám halálának évfordulója. Mázsa súlyként ereszkedett alá, marcangolta gyomromat, szorította lelkemet.

Búcsú nélkül ment el. Nem szólt, nem intett. Még csak rám se nézett.

Úgy lépett ki életemből, mintha sohase tartozott volna oda.

Még csak rám se nézett!

Büntetett.

De miért? Mit vétettem?

Tépelődtem. Sírtam. Veszekedtem.

Támadtam és könyörögtem.

De a választ sose leltem.

Csak mentem ... mentem...

S cipeltem a terhet.

Sose lépett ki az ajtón anélkül, hogy ne közölte volna, hova indult, s miért megy.

Hagyogatott. Hogy kinek mi a dolga. Tervezte, hányra ér haza. S mi lesz azután ...

Készülődött és elköszönt.

Még az utca végéből is visszaneézett ...

Ha korán ment, akkor is elköszönt. Szobámba jött, szelőlötetett, végigsimította hajamat, ahogy elhaladt mellettem. Imádtam ezt a szokását.

Álmomban is éreztem keze s lelke simogatását, szeretete fuvallatát.

De ez egyszer kivételt tett.

Még csak rám se nézett.

Nem hagyogatott, nem tervezett.

Csak kilépett.

Huszonhat év kellett, hogy megértsem.

Csak az búcsúzik, aki elmegy.

"Dák lelet-gyár Szentkeresztbányán"

A Hargita Népe napilap 1990. április 26-i számában jelent meg a fent idézett cím, Bereczki Károly tollából, amely egy érdekes történelmi kiállítás megszervezéséről számol be. 1987 nyarán a Román Kommunista Párt művészetért felelős Hargita megyei káderei egy nagyarányú kiállítást szerveztek a csíkszeredai múzeumban. Ezt egyben alapkiállításnak is nevezték, hiszen abban az időben állandó vád érte a megyét, hogy nem szervezett olyan rendezvényt, amely "az igazsághoz híven tükrözné a román nép történelmi gyökereit".

A kiállítás témája ennek alapján a dák-római nép székellyföldi leleteinek bemutatása és ismertetése volt. Mivel az említett régió nem igazán rendelkezett ezekkel a régészeti tárgyakkal, az akkori múzeumigazgató egy fondorlatos tervvel állt elő. Egy régészeti könyv alapján a Csíkszeredához közel fekvő, vasgyártásáról híres Vlahicán (ma Szentegyháza) dák fegyverek és eszközök elkészítését rendelte el, amit személyesen felügyelt. Erre a legalkalmasabb műhely a vlahicai (régőbbi nevén Szentkeresztbánya) vashámor volt, ahol köztudottan olyan kovácsok dolgoztak, akik bármilyen kovácsmunkát tökéletesen el tudtak végezni. Itt érdemes megjegyeznünk, hogy a vasgyár melletti hámor jellegzetességei közé tartozik, hogy ennek sikerült egyedül eredeti állapotában megmaradnia a huszadik század végéig. Ezáltal Európa egyetlen aktív, vízmeghajtásos hámora volt, amely 1990-ig működött.

A történelmi forrásul szolgáló vaseszközök megalkotását két kovácsmester végezte, Mihály Gyula és György Márton. Mindketten elhunytak már, de a cikkben megjelenő visszaemlékezésük érdekes bepillantást nyújt az akkori eseményekbe.

Mihály Gyula, akit társai "Decebal kaszásának" csúfoltak az elkészített tárgyai miatt, a következőképpen nyilatkozott: "Az úgy volt, hogy egy hétfői napon a munkavédelmi kiképzésen György Márton mester hozta a rajzokat, és azt mondta, hogy szerdáig meg kell csinálni azokat a szerszámokat. Elosztottuk ügyesen a munkát, nekem egy fejsze és egy kaszarajz jutott, a fejszéhez kerek likat kellett csinálni, s külön kérés volt, hogy durván kell megcsinálni mindent.

Ez volt a baj, mert mi a jó munkához szoktunk, de azt mondták, hogy a múzeumban nem lehet új dolgot kiállítani. Meg is csináltuk becsületesen munkaidőben, mert azt mondták, hogy ezért nem jár külön pénz."

György Márton hasonlóképpen vélekedett: "Így volt na! [...] Meg volt mondva, hogy hegesztés, vagy forrasztás ne legyen rajtuk, úgy kellett megcsináljuk, mintha több ezer évesek lennének. Mit mondjak, megcsináltuk rendesen, ahogy kérték, a főmérnök adta ki a parancsot, mit csinálj? Azt mi nem tudtuk, hogy hová kerülnek múzeumba, vagy valahova, de akármikor megismerjük, 'sze a mi munkánk volt.'" Az eljáráshoz hozzátartozott az is, hogy az elkészített tárgyakat savban maratták, hogy minél régebbinek tűnjön, és célnak megfelelő legyen.

A két kovácsmester ügyességének köszönhetően a kért tárgyak a megfelelő határidőre elkészültek. A forgatókönyvet azzal egészítették ki, hogy Csíkszeredában még létrehoztak egy dák házat. Ez szintén egy fiktív, kreált épület volt, és a helyi jellegzetességeken túl még véletlenül sem tükrözte egyetlenegy ókori nép hiteles szálláshelyét sem.

A kiállítás végül is elnyerte az akkori kulturális bizottság elismerését és elégedettségét, mert "észérvekkel" támasztotta alá a hivatalos ideológiát. Maga az országos művészetügyi bizottság elöljárója gratulált a múzeum vezetőségének, és az igazgató is elnyerte méltó jutalmát, hiszen abban a kiváltságban volt része, hogy a párt vezető politikusai elismerésük kifejezéséért megveregették a vállát.

A kilencvenes évek elején, a székellyföldi kovácsmesterek által készített dák eszközök és fegyverek a csíkszeredai múzeum raktárába kerültek, ahol többé már nem töltik be a nekik szánt szerepet.

Bereczki szavaival zárva elmondhatjuk: "Decebal egykori eszközei is békésen pihennek egy raktári sarokban, talán arra várva, hogy egykor majd a székelly vasművesek munkáját illusztrálják egy becsületes múzeumi kiállításon. Semmiképpen sem dák mundérban."

Demeter Csanád

Éljünk előítéletek nélkül *folytatás az első oldalról*

Ítélezünk fennhéjázón -tisztelet a kivétel- olyan dolgokról, amelyekről alig vannak valós információink s nem gondolunk arra, hogy ezzel másnak mennyit ártunk. Ahelyett, hogy utánajárnánk a dolgok vagy híresztelések valódiságának.

Hála Istennek, hogy az előítélet nem az ember veleszületett tulajdonsága. A gyermekkori élmények, a családi-, iskolai nevelés, a közösség, amelyben felnövünk majd természetesen a televízió és az újság formálják az előítéletes gondolkodást az emberben. Ennek ismeretében az előítéletek vagy pletykák kikü-

szöbölhetők az életünkből. Ha nem teljesen, de legalább mérsékelhetők. Hogy mivel? Hát őszinteséggel! Problémáink, bajaink megoldásában, emberi kapcsolatainkban ne az előítéletek vezessenek, hanem az egymás iránti megbecsülés, tisztesség és a felebaráti szeretet. Legalább a nagybőjt idején, amikor figyelmünk középpontjában a bűnbánat, a megtisztulás, az áldozatvállalás, valamint az ember és Isten iránt tanúsított szeretet kell, hogy álljon.

Mihály János

"Szenteld meg minden napodat..."

1972-ben született Lövétén. A székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziumban érettségizett, majd a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen végzett magyar-román szakon, 1998-ban. Költő, műfordító, a csíkszeredai Székelyföld kulturális folyóirat szerkesztője. Eddigi kötetei: A névadás öröme (1997), Távolságtartás (2000), Két szék között (2005), Arany versek. Szélgjegyzetek Arany Jánoshoz (2009), Arkádia-féle (2009). Fordításkötete: Mircea Cărtărescu: Lulu (regény, 2004). Díjak: a Romániai Írók Szövetségének Debüt-díja (1998), Faludy-díj (2000), Déry-díj (2005), József Attila-díj (2009). Ő név szerint Lázár László, akit irodalmár körökben sokan egyszerűen "Lövétei"-ként ismernek.

*

- Tehát Lövétei Lázár László. Szükség van erre a jelzőre, vagy egyszerűen a lokálpatriotizmusod szülte, esetleg az alliteráció kedvéért használod a "Lövétei" előnevet?

- Eleinte szükség volt rá, mert akkor még élt Lázár László író, újságíró, az Ifjúmunkás (majd Ifi Fórum) szerkesztője. Aztán rajtam maradt az "előnév", így már csak abban reménykedhetek, hogy írásaimmal nem hozok szégyent a falura. (Ami az alliterációt illeti: egyik parodistám - Székely Csaba - ki is figurázott miatta, amikor elkeresztelt Lövétei Lázár László Lukács Lóránt Lipót Levente Lajosnak...)

- Ennek ellenére - vagy mindezzel együtt -, ahogyan magad fogalmazol: "férjhez mentél" Csíkszentdomokosra...

- Domokos közelebb volt a munkahelyemhez, nem beszélve arról, hogy ott nagyobb a csend és a nyugalom, mint Lövétén. Ha Lövétén élnék, s például Te is ott élnél a közelemben, nem kizárt, hogy folyton azzal nyaggatnálak: igyunk már meg néhány sört!

- Gondolom, nem csak velem esett meg, hogy szembesülve a kortárs költészettel (valamikor a VI. osztály végén, a Hiányok térképe című jutalomkönyv révén), értetlenül és döbbenet álltam a számomra teljesen "furcsa" versek előtt. Van-e "poétai recept" arra, hogy miként kell a kortárs irodalmat olvasni?

- Kíváncsisággal kell közeledni hozzá - mint általában minden új dologhoz (például ha nem vagy kíváncsi egy új operációs rendszerre, soha nem fogod megérteni és megtanulni). Nem biztos, hogy meg is fogod szeretni ezeket az új verseket, de nem is ez a lényeg, hanem az, hogy egy kicsit gondolkozzál fölöttük. Amúgy Boér Géza (Isten nyugtassa!) *Hiányok térképe* című kötete nem csak Neked jelentett problémát: én se mindig értem a verseit, de ez nem azt jelenti, hogy a versekkel van baj...

- Mély élmény és tapasztalat hatására írsz, vagy csak néha ki-kirázol magadból egy-egy verset?

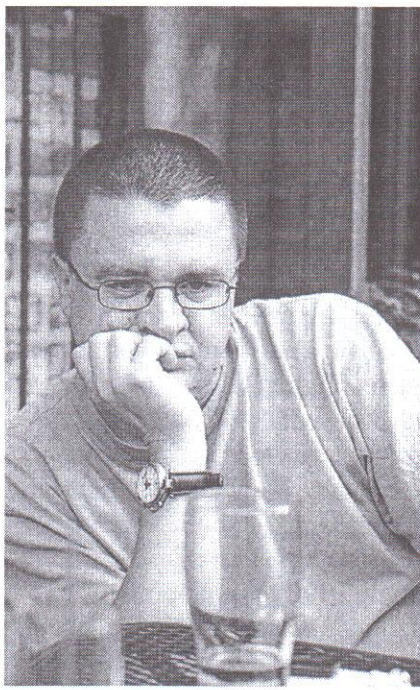
- Is-is. Mély élménynek éppen elég volt a rákos betegség, ezt a tapasztalatot próbáltam kiírni magamból a Két szék közöttben... De azért vannak könnyedebb, léhább, egy-egy pillanatnyi benyomás hatására írt dolgaim is...

- Jó 10 éve hallottam tőled, hogy a próza az a vers, amit a rím kedvéért nem rontanak el. Prózával nem, de esszével és fordítással próbálkoztál - nem is sikertelenül. Miért érdemes elolvasni Cărtărescu Luluját?

- Bátor ember lehettem 10 évvel ezelőtt, ha ekkora butaságokat mondtam! Ma már nem mernék ilyen definíciókat adni. Cărtărescu *Luluját* két okból fordítottam: egyrészt azért, mert egy gyermekkori trauma "megemésztéséről" szól (márpedig mindenkinek voltak kisebb-nagyobb gyer-

mekkori "traumái"), másrészt azért, mert a regény "nyelvhasználat" teljesen eltér attól, amit én szeretek: nem ritkák a regényben az egy-két oldalas körmondatok sem, én pedig kíváncsi voltam, hogy le tudom-e fordítani magyarra ezeket a "szörnyszülött" mondatokat.

- Egyik kritikused szerint könnyű mesterien skálázó verseket írni annak, akinek szülőfaluja a világháborús emlékművön olvasható "Így volt. Így lesz" bizonyosságát árasztja. Elcsépelet kérdés, de kikerülhetetlen: mennyire meghatározó a pályád szempontjából a hely, ahol felnevelkedtél?

- "Tízéves koromig több történt velem, mint azóta ötven év alatt" - mondja Móricz az *Életem regényében*. Ugyanezt mondja García Márquez is, és ugyanezt mondhatom én is. Hogy nem lett belőlem utolsó, személtáda gazember, azt kizárólag Lövétének köszönhetem. Nem beszélve arról, hogy a gesztusaimban, a beszédmódomban is mindig Lövete köszön vissza. Még az orromat is úgy fújom ki, ahogy édesapámtól tanultam...

- Hasznavehető ember vagy a hétköznapi dolgokban is, vagy naponta megfogadod, hogy írással és "csupa meddő marhasággal" fogod eltölteni az időt?

- Domokoson én kaszálok a kertet, Szeredában én is cipekedni szoktam, mikor elvisszük a postára az előfizetőknek járó *Székelyföld*-lapszámokat, két gyereket is sikerült összehoznom, úgyhogy joggal feltételezhetem, hogy "hétköznapi" dolgokban is használható vagyok. Ugyanakkor, természetesen, főleg az írás körüli dolgok foglalkoztatnak. Ha már ezt a szakmát választottam...

- Vannak olyan események, amelyek nem családi vonatkozásúak, de mégis hazahoznak téged Lövétére?

- Ha a horgászás "esemény"-nek számít, akkor határozott igen a válasz. Abszolút kezdő halász vagyok, de szeretek tanulni... A viccet félretéve: csak két év múlva leszek 40 éves, de már most készülök életem első kortárstalálkozójára.

- Illene, hogy ebben a lapszámban végre idézzük valamelyik versedet. Te melyiket ajánlanád?

- 2004-ben (akkor még szorgosan látogattam a kórházat) egy kicsit "átírtam" a Harmadik parancsolatot. Nagyjából arról szól a vers, hogy nemcsak az Úr napját kell megszentelni, hanem minden egyes napot, amit itt, ezen a földön élünk. Persze, mindig vannak ilyen-olyan (magánéleti, közéleti stb.) problémák, de ezek ellenére is szép tud lenni a tavaszi (nyári, őszi, téli) világ...

- Köszönöm a beszélgetést.

Mag István

Félévzáró

- A 2009/2010-es tanév I. félévét iskolánk alsósai 97%-ban, a felső tagozat tanulói 93%-ban mondhatják sikeresnek. Statisztika szerint tanulónk nagy hányada "Jó" minősítésre érdemes, de ezt a számot nagyon közelíti a "Nagyon jó" minősítés is.

Iskolai hírek:

- Körzeti matematika tantárgyversenyen remekül szerepeltek gyerekeink: a VI. A osztályos András Tünde és a VII. A osztályos Pál Andrea dicséretben részesült, míg a VIII. - os Lázár Szilárd 2. helyezést ért el. Az első helyezett, VII.- es Tókos Dezső és Mag István a VIII. osztályból képviselik iskolánkat a március 13-i megyei fordulón.
- A hittanverseny körzeti szakaszán Lázár Emőke VIII. osztályos tanulónk 6. helyezését dicséretet érdemelt.
- Január folyamán a lövétei tanítók több mint 50 tanulói rajzzal pályáztak a "Ha varázspálcám lenne" elnevezésű versenyen. A rajzok közül Gál Melitta, másodikos tanuló alkotását díjazták.
- A Mártonffi János kupán V -VI - os fiaink a jól megérdemelt 3. helyen végeztek.

Húshagyókedd

A húshagyókeddi ünnepség úgy kezdődött, hogy fél háromkor a székelyruhások gyülekeztek a Népházban. Miután mindenki talált magának párt, zeneszóval elindultunk a piachídra, ahol a lányok feltűzték a bokrétákat a párjuk kabátjára. Majd zeneszó kíséretében kivonultunk a szentmisére.

A mise után a plébános úr meghívott mindenkit a plébánia udvarára, ahol verssel búcsúztattuk a farsangot. Azután bevonultunk a helyi Néptanács udvarára, ahol pánkóval és üdítővel kínáltak meg, úgy, mint a plébánia udvarán. Jókedvűen, vígan roptuk a táncot a hídon, ahonnan elindultunk. Majd a Népházban elkezdődött a bál, ahol sokat táncoltunk, és jól éreztük magunkat. Reméljük jövőben is ott lehetünk, és sokat táncolhatunk.

VI.B osztály

Magyar Kultúra Napja

A verseny izgalmas volt és érdekes. A tanulmányokban szó volt a magyar festőkről, színészekről, tudósokról, építészekről, zenészekről és művészekről is. A tanító nénik kérdéseket tettek fel a nézőknek is, amíg mi oldottuk a feladatokat. A feladatok könnyűek voltak, mert segítségül adtak pár lapot, amelyben volt néhány adat, hogy könnyebb legyen a dolgunk. Minden csapat ki kellett válasszon egy tagot, aki énekelt egy népdalt. Rajzolnunk is kellett és a rajzban meg kellett mutatnunk, hogy mi magyarok vagyunk.

A végén minden csapat oklevelet és könyveket kapott. Nagyon sajnáljuk, hogy jövőre már nem vehetünk részt ezen a tanulságos versenyen, hisz az III-IV osztálynak szól. **Egyed Janka, Török Henrietta, IV. osztály**

Ha varázspálcám lenne, én varázsolnék egy virágoskertet tele állatokkal: őzikekkel, madarakkal, szarvasokkal, a folyóban halakkal és a réten nyulakkal.

Az országos pályázat egyik nyertes rajzát **Gál Melitta, II. B osztályos tanuló** készítette

Maszkabál

A mi falunkban minden évben sorra kerül farsang táján az iskolások maszkabálja. Kicsiknek és nagyoknak egyaránt meg van tartva, és így kedvére farsangolhat mindenki. Falunkban ez már hagyomány. Az óvodások szüleikkel érkeznek, és mesebeli szereplők jelmezeibe bújnak, de néha jelmezük megnevezése helyett a saját nevüket mondják be a mikrofonba, ezen jól szórakoznak a nagyobbak. (Pedig mindenki volt egyszer kicsi!) Vannak, akik a színpadon egy-egy verssel búcsúztatják a telet. Az iskolásoknál már érdekesebbnél érdekesebb jelmezt láthatunk. Ott már a való életből is láthatunk jelmezeket, de mindezek mellett a mesehősök is szerepet kapnak. Osztályunkkal már három éve csoportosan felöltözünk farsangkor. Az idén sem maradhatott el a lelkesedés, hogy valamiképpen felöltözzünk. Előadásunkban az osztály fele részt vett, ezért össze kellett gyűljünk, hogy megbeszéljük, kinek miben lesz szerepe. Jó ötleteket mindig az osztályfőnökünk ad. Amíg öltözködtünk mindig jókat nevetünk egymáson. Mialatt felvonultak a többi osztály maszkái nagyokat nevetünk rajtuk, és elfelejtettük, hogy mi is maszkák vagyunk. A maszkabál a szórakoztatástól és a jó ötletektől lesz szuper. A mókás, ötletes dolgokat kedveljük, ahol jól fel lehet szabadulni, viccelődni. Végül is osztályunkkal felöltöztünk a világ alkoholistáinak, akik találkozózt szerveztek. Sorba bevonultunk: a székely a szilvapálinkával, az orosz a vodkával, a kínai a rizspálinkával, a francia a borral, a magyar a soproni sörrel, a román az alkoholos kecsketejjel, a mexikói a tequilával, az afrikai a nílusi fagyóker szörppel, a skót a whiskyvel és végül a cigány, akinek nincs pénze csak "kékszeszre". A mi felvonulásunkkal zárult az idei maszkabál. Annyira jól telt, hogy felfogadtuk, jövőre is felöltözzünk, de már a felnőtt maszkabálban.

Lázár Emőke VIII. osztály

Valentin és Február

Volt egyszer, nagyon régen egy nagy és hatalmas erdő. Mély csend uralta, mintha minden élőlény álomba szenderült volna a puha hótakaró alatt. Csak itt-ott néhány fa ágáról hullt néha a friss hó oly nesztelen, mintha félné megzavarni az ott uralkodó nyugalmat, de egyszer csak valaki véget vetett ennek a csendnek. Egy fiú bukkant elő a fák közül, mit sem törődve a lába alatt csikorgó hóval és a kegyetlenül csípős hideggel, bátran és elszántan igyekezett a közeli tisztás felé. Nem lehetett tudni honnan jött és azt sem, hogy hová tart, csak egyszerűen megjelent a semmi-ből, akár egy mesebeli királyfi. Néhány perc és már kinn is volt a tisztáson, amely akár a mögötte elhagyott erdő némán és ridegen fogadta. Körülnézett, majd ismét elindult a végtelennek tűnő hómezőn. Egyszer csak egy lányt pillantott meg a távolban egyre közeledve feléje. Minél közelebb ért, annál szebbnek és különlegesen csodálatosnak tűnt. A fiú már nem akart semerre se tartani, izgatottan szedte lábait a nagy hóban, és csakhamar megpillantotta a lányt közelebről is. Ahogy ránézett, mintha megbénnult volna, nem tudott mit kérdezni, hiszen ilyen szép teremtmést még soha életében nem látott. "Akárcsak egy tündér!" - töprengtek agyában a gondolatai. Hosszú fehér ruhája akár a hó, szinte egybeolvadt a téli tájjal, sötét barna haja pedig hullámokban omlott vállaira, szelíden ránézett a fiúra, és így szólt: A nevem Február, én vagyok Télapó legkisebb lánya. Hát te ki vagy? - érdeklődött a csodálatos lány, és közben úgy ragyogtak égszínkék szemei, akár a drágakő. Én csak egy szegény, egyszerű földi ember fia vagyok, a nevem Valentin. Nagyon szeretem a telet... - tűzte hozzá gyorsan a fiú -, sőt egész nap tudnám csodálni a páratlanul szép téli természetet. Nahát, akkor gyérünk, szaladjunk egyet a puha hóban! - kiáltotta a lány boldogan, majd megragadta a fiú kezét, és serényen maga után rántotta. Lassan este lett, a fiú elbúcsúzott a lánytól, de másnap ugyanott találkozott ismét, és szaladgáltak az ezüstösen hulló hóhelyek között, akárcsak két gyerek, s a hatalmas hómező szinte játszótérre alakult számukra. A lány sokat mesélt, a fiú pedig érdeklődve hallgatta, míg végül eljött az utolsó búcsú perce, amikor Februárnak már haza kellett térnie. Így szólt szomorúan: Nekem most el kell mennem az én világomba, de ne búsulj, jövőben ismét találkozhatunk, hiszen nekem ezután csakis te leszel a legfontosabb! Valentin ezt nem akarta tudomásul venni, rémülten megragadta a lány kezét, és így kiáltott: Nem engedlek el! Ha mégiscsak el kell menned, akkor én is veled megyek! Majd meg akarta csókolni Februárt, de ő félrelökte ijedten, és így szólt: Ne! Ezt ne tedd, mert ha megcsókolsz rögtön jéggé változol! - majd gyorsan távozni akart, de Valentin hirtelen átölelte, és megcsókolta az arcát. Még akart mondani valamit, de már megfagyott a szó ajkain, s ő azonnal jégszoborrá változott. Február rémülten nézte a jégszoborra vált fiút, majd átölelte, és csak sírt-sírt halkán, szemeiből könny helyett mind hóhelyek hulltak, melyek egy pillanat alatt beborították őket. Február nem hagyta itt Valentint, nem törődött a közelgő Márciussal, aki lassan megérkezett a körülötte táncoló napsugaraival.

Enyhült a hideg, már-már a fák ágai is kezdtek megszabadulni a rájuk simuló hótól, végül a hómező újból barna színbe öltözött, s már csak alig itt-ott néhány fehér hócsukácska emlékeztetett a télre. Valentin és Február pedig eltűntek, csak egy vízfolt árulkodott az ottlétiükről, de lassan még azt is felszárította a tavaszi nap sugara. Többé nem látta soha senki őket, pedig azóta is minden télen ott sétálnak kéz a kézben a hatalmas hómezőkön, ajándékol egy-egy hószívet formálnak egymásnak, mely először jégkristállyá, majd vízfolttá változik, és végül, akárcsak őket, lassan felszárítja azt is a tavaszi nap sugara.

Bencze Edith

Régi arcok sárgult fényképeken

*A Gál utca egykori gyermekei
(A képet András Domokos bocsátotta a rendelkezésünkre.)*

ANYAKÖNYVI HÍREK- 2010. január

- Születések száma: 5
KÓSA JÁNOS - BOTOND - szül. 2009. december 18-án
SZIKSZAI NÓRA-ANGYALKA - szül. 2009. december 23-án
KELEMEN SZILÁRD - szül. 2009. december 26-án
EGYED CSABA - szül. 2010. január 20-án
LADÓ BERNADETT - szül. 2010. január 21-én
- Házasság kötések száma: 1
KOLOZSI FERENC és GÁBOS TÜNDE
- Őszinte részvétünket fejezzük ki januárban elhunyt lakosok hozzátartozóinak:
MIHÁLY VILMOS - Lövéte, 122. szám, szül. 1944-ben
EGYED IGNÁCZ-ÁRPÁD - Lövéte, 717. szám, szül. 1961-ben
EGYED DOMOKOSNÉ, MIHÁLY JULIANNA - Lövéte, 113. szám, szül. 1923-ban
ORBÁN JÓZSEF - Lövéte, 106. szám, szül. 1935-ben
SORBÁN ISTVÁN - Lövéte, 485. szám, szül. 1913-ban
ANDRÁS ALADÁR - Lövéte, 1007. szám, szül. 1938-ban

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT MÁRCIUS 15-ÉN!
Délután 4 órától ünnepi szentmise, utána megemlékezés a hősök sírjánál.

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

Megjelenik havonta, kiadja a
LÖVÉTEI KIÁLTÓ EGYESÜLET

Főszerkesztő: Mihály János, titkár: András Kinga,
tördelés és szerkesztés: Mag István,
korrektúra: Mag Ottilia

Munkatársak: András Magdolna, András Zsolt, Györgylőrincz Ernő, Lázár Béla, Lázár Zoltán, Egyed Emilia, Miklós Emilia,
Molnár Juliánna, Pál Erzsébet

Támogatók: Lövéte Község Helyi Tanácsa,
LövéteKözirtokossága, Select Mettemplast kft.

A szerkesztőség elérhetősége:

Lövéte Községi Könyvtár, tel.: 0266-220806,
e-mail: loveteikialto@freemail.hu

LÖVÉTEI APRÓSÁGOK

Vállalkozók figyelmébe: Irányítási rendszerek

A vállalatod vagy vállalkozásod irányítási rendszerének lényege, hogy a vállalatod összes tevékenységét folyamatokba rendezed, ezek működésére meghatározod a szabályokat, amelyeket folyamatosan javítasz és jobbitasz, valamint az elvégzett tevékenységeket illetve eredményeket kapcsolódó feljegyzések rendszerével teszed igazolhatóvá. A különböző irányítási rendszerek ezekben a vezérlő elvekben térnek el egymástól. A legtöbb irányítási rendszer arról szól, hogy az azt használó vállalkozás vezetője meghatározza, mik azok a követelmények és szempontok, amelyeknek a működés során feltétlenül érvényesülniük kell, és amelyeknek szemléletmódként való figyelembe vételével alakítja ki és fejleszti folyamatosan a belső működési szabályok rendszerét.

Az irányítási rendszerek mindegyikét megfelelő szabványok szerint lehet kiépíteni, bevezetni majd tanúsíttatni. Irányítási rendszert kiépíteni lehet egyéni szempontoknak és követelményeknek a betartására is, amiről úgy gondolsz, hogy hatékonyan segít céged jobbá tételében.

Milyen irányítási rendszerekről beszélhetünk? Ilyenek lehetnek pl.:

- ISO 9001 Minőségirányítási rendszer
- ISO 22001 Élelmiszerbiztonsági irányítási rendszer
- OHSAS 18001 Munkahelyi Egészségvédelmi és Biztonsági irányítási rendszer
- ISO/IEC 17050 Megfelelőség felmérés

Az irányítási rendszerek bevezetésének előnyei:

- előny a piaci versenyben
- könnyebb hozzáférés a tőkéhez
- a cégköltségek csökkenése, a cég iránti bizalom növekedése

A fentiek alkalmazása alapkövetelmény legtöbb pályázati részvételhez.

Az irányítási rendszerekről bővebb információk a 0742-217882 és 0765-400430 telefonszámokon kaphatók.

Néhány szó a "községrendezési" bizonylatok és az építkezési, bontási engedélyekről:

Tudni kell, hogy az engedélyeztetési folyamatot az 50/1991-es törvény szabályozza illetve a 360/2001-es, amit a parlament a 24.06.2009-es dátummal módosított. Ami esetleg újdonság lehet, hogy ki lehessen az engedélyeket váltani ajánlott a szomszédok beleegyezése, eredeti közjegyzői, telekkönyvi papírok és egy saját kezű nyilatkozat (a többi mellett) amelyben a tulajdonos bizonyítja, hogy nincs semmi törvényszéki peres ügye.

Eladó jó állapotban levő kétkerekű utánfutó, érvényes műszakival, 1500 kg teherbírású.
Érdeklődni tel.: 0742-286357.

Eladó hintaszék. Irányár : 300 lej. Telefon:
0742-248866

Eladó nagyon jó minőségű vörös szőlőbor, 4 lej/liter áron. Érdeklődni a szerkesztőségben lehet.

FELHÍVÁSOK

A Polgármesteri Hivatal ismételten felhívja a lakosság figyelmét a következő fontos dolgok betartására:

- A sáncokat, árkokat mindenki takarítsa ki a saját háza, kapuja előtt!
 - A tavaszi takarítások, tisztítások, legelőtakarítások alkalmával vigyázzanak az égetésekre! Tilos a tarlóégetés! Ellenkező esetben bírságra, esetleg a mezőgazdasági támogatás elvesztésére is számíthatnak.
 - A mezei utakat lehetőleg csak akkor használják, ha az út meg van fagyva, vagy ha már felszáradt annyira, hogy nem tesznek kárt a nagy gépek, szerkezetek!
 - Az utcákban és a Fő út mellett, közterületre lera-kott anyagokat, járműveket minél hamarabb szállítsák, vigyék be a saját udvarukra!
- Tegyünk érte, hogy jobb, rendezettebb és szebb legyen a falunk!

A lövétei Népház nevében köszönjük mindazoknak akik jelenlétükkel vagy támogatásukkal szebbé tették a 2010-es farsangi rendezvényeinket.

Dr. Fecsegman

Húshagyókedd Lövétén. Képes riport.

Foto: Mihály János

